

Utvärdering av projekt

Vårdarsång

Av

Marja-Leena Gestranus, verksamhetschef
Långbrogården och Ängsö gruppboende

Katinka Lundin, leg. sjuksköterska
Årstabergshemmet och Oasens gruppboende

Bakgrund

Mot bakgrunden av att det finns behov av att minska mängden lugnande medel hos personer med demenssjukdom har personalen på Attendo´s boenden Långbrogården, Årstabergshemmet, Ängsö gruppboende och Oasens gruppboende fått utbildning av en sångpedagog, Eva Björkner. Personalen har fått göra röstövningar, lära sig enkla svenska sånger som gamla schlagers, julsånger, psalmer och barnvisor. Detta har skett vid 6 planerade tillfällen. Det har även avsatts tid för handledningstillfällen med Eva Götell, medicinsk doktor i gerontologisk omvårdnad vid Mälardalens högskola. Personalen har ingått i fokusgrupper där aktuell forskning inom demensvård tagits upp. Anhöriga har fått information genom föreläsning vid två tillfällen. Projektet ”Vårdarsång” är inspirerat av Eva Götell´s doktorsavhandling ”Singing, backgroundmusic and musicevents in the communications between persons with dementia and their caregivers”.

Socialstyrelsen har gått ut med direktivet att minska användning av lugnande läkemedel inom äldreomsorgen. Attendo´s verksamheter har beviljats stimulansmedel för att driva projektet ”Vårdarsång” i samarbete med Mälardalens högskola under perioden september 2009-september 2010.

Beskrivning av metoden och genomförande

Vid svåra omvårdnadssituationer har det tidigare behövts vid behovs medicinering med lugnande medel för att inte personen med demens ska uppfatta omvårdnaden som obehaglig. Denna oro kan ta sig uttryck i rädsla och aggressivitet och det blir då svårt att kommunicera med personen. Personen kan även uppfatta omvårdnaden som integritetskränkande.

Sången har visat sig ha en positiv effekt vid omvårdnadssituationer som tidigare har varit svåra att utföra. Till exempel vid duschsituationen som kan vara stressande för personen med demens. En person som tidigare varit väldigt ängslig just vid duschsituationen blev tryggare och lugnare med hjälp av sång. När personalen har nynnat och sjungit före och vid duschningen observerades att personen blev lättare att kommunicera med. Omvårdnaden kunde sen utföras på ett sätt där den äldre gav uttryck för välbefinnande.

Det har observerats att personer med demenssjukdom blir mer kognitivt medvetna av att sjunga tillsammans med personalen. Sånger framkallar ofta positiva minnen från till exempel

barndomen. Vi har sett exempel på personer som tidigare varit mycket fåordiga men som nu kommunicerar mer spontant. En person som tidigare var tystlåten började sjunga på midsommarfesten när personalen och de boende sjöng sånger och snapsvisor tillsammans.

Hos en boende som varit väldigt vresig, och inte velat stiga upp ur sängen på morgonen för att klä på sig, har personalen börjat sätta på radion inne på rummet. Efter att mannen fått lyssna i ca 20 minuter, på sin favoritkanal så återkommer omvårdnadspersonalen och nynnar när hon drar upp gardinerna. Mannen visar sig vara mer gladlynt och tar nu själv initiativ till att stiga upp ur sängen på morgonen.

Måluppfyllnad

Slutsatsen är att vi sett en minskning av lugnande läkemedel sedan vi började med vårdarsång. På Långbrogården har andelen behovsmedicinering av lugnande läkemedel minskat med 10%. I utvärderingen har vi utgått från händelserapporter om aggressivitet och oro. Dessa har minskat på våra enheter. Tidigare var vid behovsmedicinering ett alternativ i mycket svåra omvårdnadssituationer när det inte går att bemöta den boende genom samtal. Sången ger positiva associationer och har en lugnande inverkan på sinnet. Det gör att det blir lättare att nå personen med demens känslomässigt. Även personalen beskriver att de själva får en positiv känsla av att sjunga. Känslan av välmående hos den boende men även hos personalen sitter kvar en stund efter sången. Vad vi har observerat och vad som är viktigt för personer med demens är att personalen alltid förbereder den boende med sång *före* omvårdnadssituationen. Detta för att lindra oron och för att förbereda personen inför vad som ska ske.

Personal som gått vårdarsångkursen tar fler initiativ till sång och musikaktiviteter. Kursen har lett till ett öppnare klimat på enheterna genom att fler vågar använda sin röst och sång i omvårdnadsarbetet. Man inspirerar sina kollegor och sången blir ett verktyg i arbetet. På det här sättet har metoden ”Vårdarsång” implementerats i verksamheterna.

Projektredovisning av Vårdarsång Långbrogården

Projektid: september 2009- september 2010

Beviljade stimulansmedel från Socialstyrelsen 250 000 kronor

Stimulansmedel som har förbrukats under året	Belopp	Stimulansmedel har använts till följande aktiviteter
2009	150 000 kr	Finansiering av uppdragsutbildningen i Vårdarsång i samarbete med Mälardalens högskola: Sångektioner av en sångpedagog, föreläsningar till anhöriga, förtäring till olika aktiviteter, kurslitteratur
2010	100 000 kr	Fortsatt utbildning i Vårdarsång, handledning och fokusgrupper, förtäring till olika aktiviteter.
	Totalt 250 000 kronor	